

Vec C-424/19

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

29. máj 2019

Vnútroštátny súd:

Curtea de Apel București

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

15. február 2019

Žalobkyňa a odvolateľka:

Cabinet de avocat UR

Žalovaní a odporcovia v odvolacom konaní:

Administrația Sector 3 a Finanțelor Publice prin Direcția Generală
Regională a Finanțelor Publice București

Administrația Sector 3 a Finanțelor Publice

MJ

NK

Predmet konania vo veci samej

Žaloba, ktorú podala Cabinet de avocat UR (advokátska kancelária UR) ako žalobkyňa v konaní na prvom stupni a odvolateľka (ďalej len: „žalobkyňa“) v právnej veci proti Administrația Sector 3 a Finanțelor Publice prin Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice București (Regionálne generálne riaditeľstvo verejných financií Bukurešť, Rumunsko, zastupujúce správu verejných financií, 3. sektor, Rumunsko), Administrația Sector 3 a Finanțelor Publice (správa verejných financií, 3. sektor, Rumunsko), ako i proti MJ a NK ako žalovaní v konaní na prvom stupni a odporcovia v odvolacom konaní (ďalej len „žalovaní“) proti rozsudku Tribunalul București (Vyšší súd Bukurešť, Rumunsko), ktorý zamietol jej žiadosť o výmaz zo zoznamu zdaniteľných osôb na účely dane z pridanej hodnoty (DPH) a žiadosť o vrátenie DPH zaplatenej v období rokov 2010 až 2014 v dôsledku nesprávnej registrácie ako zdaniteľná osoba na účely DPH.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Na základe článku 267 ZFEÚ v spojení s článkom 19 ods. 3 písm. b) ZEÚ Curtea de Apel București (odvolací súd v Bukurešti, Rumunsko) žiada výklad článku 9 ods. 1 smernice Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty ako i zásady prednosti práva Únie.

Prejudiciálne otázky

- 1) Zahŕňa pojem „zdaniteľná osoba“ v rámci pôsobnosti článku 9 ods. 1 smernice Rady 2006/112/ES (o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty) aj osobu vykonávajúcu povolanie advokáta?
- 2) Umožňuje zásada prednosti práva Únie, aby sa v neskoršom súdnom konaní odchýlilo od zásady právnej sily rozhodnutej veci, ktorým sa vyznačuje konečné súdne rozhodnutie, ktorým sa v podstate rozhodlo, že pri uplatnení a výkladu vnútroštátnej právnej úpravy v oblasti dane z pridanej hodnoty advokát nedodáva tovar, nevykonáva ekonomickú činnosť a neuzatvára zmluvy o poskytovaní služieb, ale zmluvy o právnej pomoci?

Uvedené predpisy práva Únie

Článok 9 ods. 1, článok 24 ods. 1 a článok 193 smernice Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty

Rozsudky Súdneho dvora vo veci C-224/01, Köbler, vo veci C-492/08, Komisia/Francúzsko, vo veci C-62/12, Kostov, vo veci C-463/14, Asparuhovo

Lake Investment Company a vo veci C-543/14, Ordre des barreaux francophones et germanophone a ďalší

Uvedené vnútroštátne predpisy

Články 127, 129 a 150 Codul fiscal (daňový zákonník), ktorými sa do vnútroštátneho právneho poriadku prebrali články 9, 24 a 193 smernice 2006/112

Články 1341 a 1344 Codul civil (občiansky zákonník) týkajúce sa platby bez právneho dôvodu

Články 431 a 432 Codul de procedură civilă (civilný sporový poriadok) vzťahujúce sa na právnu silu rozhodnutej veci

Článok 15 Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (zákon č. 51/1995 o organizácii a výkone advokátskeho povolania), podľa ktorého výkon predmetného povolania je nezlučiteľný s priamym výkonom obchodnej činnosti

Zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 Žalobou podanou na Tribunalul București (Vyšší súd Bukurešť, Rumunsko) žalobkyňa Cabinet de avocat UR (ďalej len: „advokátska kancelária UR“) navrhla, aby Administrația Sector 3 a Finanțelor Publice (správa verejných financií, 3. sektor, Rumunsko) bola uložená povinnosť jej výmazu zo zoznamu zdaniteľných osôb na účely DPH s účinnosťou výmazu od roku 2002, keď žalobkyňa bola nesprávne zaregistrovaná ako zdaniteľná osoba na účely DPH; zaviazať spoločne a nerozdielne všetkých žalovaných na vrátenie neoprávnene vybranej DPH v období rokov 2010 až 2014 v celkovej sume 1 016 804 rumunské lei (RON); uložiť žalovaným MJ a NK pokutu zodpovedajúcu 20 % minimálnej národnej hrubej mzdy za každý deň omeškania, ktorú treba uviesť v príjmových položkách štátneho rozpočtu; uložiť každému žalovanému MJ a NK povinnosť zaplatiť žalobkyni denné penále vo výške 1 000 RON za každý deň omeškania od 15.09.2015, dátum, dokedy boli žalovaní povinní ju vymazať zo zoznamu, ako i uložiť spoločne a nerozdielne všetkým žalovaným povinnosť zaplatiť úroky vo výške 0,03% z celkovej sumy 1 016 804 RON za každý deň omeškania odo dňa úhrady každej čiastky žalobkyňou do dňa ich skutočného vrátenia žalovanými.
- 2 V odôvodnení žaloby žalobkyňa v podstate zdôraznila, že 28.05.2015 požiadala o svoj výmaz zo zoznamu zdaniteľných osôb na účely DPH a vrátenie neoprávnene vybranej DPH z dôvodu, že bola nesprávne zaregistrovaná ako zdaniteľná osoba na účely DPH napriek skutočnosti, že ustanovenia vzťahujúce sa na uvedenú daň neboli a nie sú voči nej uplatniteľné. Keďže žalovaní nesúhlasili s jej žiadosťou, žalobkyňa podala žalobu na vyššie uvedený súd. Žalobkyňa poukázala na to, že celková čiastka 1 016 804 RON zaplatená ako DPH v období

rokov 2010 až 2014 predstavuje platbu bez právneho dôvodu, keďže dlh, na zánik ktorého bola uhradená, v skutočnosti neexistuje.

- 3 Žalovaní podali vyjadrenie k žalobe, v ktorom žiadali o zamietnutie žaloby a v podstate uviedli, že žalobkyňa bola povinná zaplatiť DPH, keďže od roku 2002 prekročila limit ročného obratu, na základe ktorého bola oslobodená od povinnosti platiť DPH, ktorú odvtedy priznala a uhradila daňovému úradu.
- 4 Žalobkyňa predložila repliku, v ktorej spochybnila dôvody druhého účastníka konania a v podstate uviedla, že vykonáva právnu činnosť a že uzavrela a uzatvára so svojimi zákazníkmi zmluvy o právnej pomoci a nie zmluvy o poskytovaní služieb. Keďže nevykonáva žiadnu ekonomickú činnosť, ustanovenia o DPH daňového zákonníka sa na ňu nevzťahujú.
- 5 Rozsudkom zo 17.02.2017 Tribunalul București (Vyšší súd v Bukurešti) zamietol žalobu žalobkyne ako nedôvodnú. Uvedený súd v odôvodnení v podstate zdôraznil, že podľa daňového zákonníka sa za zdaniteľnú osobu považuje každá osoba, ktorá nezávisle a na akomkoľvek mieste vykonáva ekonomické činnosti vrátane slobodných povolání odhliadnuc od účelu alebo výsledkov tejto činnosti. V súlade so zákonom č. 51/1995 o organizácii a výkone advokátskeho povolania je však toto povolanie slobodné a nezávislé, preto patrí do rozsahu pôsobnosti daňového zákonníka, takže žalobkyňa je zdaniteľná osoba. Tvrdenie žalobkyne týkajúce sa nemožnosti považovať výkon povolania advokáta za poskytnutie služby bolo zamietnuté z dôvodu, že činnosti súvisiace so slobodnými povolaniami ako aj činnosti advokáta sú osobitne uvedené v daňovom zákonníku. Na strane druhej neexistuje žiadne právne ustanovenie stanovujúce oslobodenie od DPH vzťahujúce sa na povolanie advokáta. Žalobkyňa bola teda v súlade s právnymi predpismi zaregistrovaná ako zdaniteľná osoba na účely DPH.
- 6 Žalobkyňa podala proti tomuto rozsudku odvolanie na Curtea de Apel București (odvolací súd v Bukurešti).

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 7 Vnútroštátny súd poznamenáva, že je nesporné, že žalobkyňa ku dňu svojich žiadostí z 28.05.2015 voči daňovému úradu patrila medzi zdaniteľné osoby na účely DPH v dôsledku toho, že v roku 2002 prekročila prahovú hodnotu stanovenú v daňovom právnom predpise. Žalobkyňa však žiada o vrátenie spornej sumy z dôvodu, že jej platba bola vykonaná bez právneho dôvodu, keďže činnosť, ktorú vykonáva, nepatrí medzi prípady uvádzané daňovým zákonníkom.
- 8 Na podporu svojej žaloby žalobkyňa, okrem iného, odkázala na právnu silu rozhodnutej veci rozsudku z 21.09.2016 Tribunalul București (Vyšší súd v Bukurešti) ako i rozsudku z 30.04.2018 Curtea de Apel București (odvolací súd v Bukurešti), ktoré boli vyhlásené v inom súdnom konaní, ktoré sa jej týkalo, v odôvodneniach ktorých bolo konštatované, že žalobkyňa nedodala žiadny tovar a neposkytla žiadnu službu v zmysle daňového zákonníka, keďže so svojimi

zákazníkmi neuzatvorila zmluvy o poskytovaní služieb, ale zmluvy o právnej pomoci, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti zákona č. 51/1995 o organizácii a výkone advokátskeho povolania a nepovažujú sa za zmluvy o poskytovaní služieb v zmysle uvedeného zákona.

- 9 Vnútroštátny súd spresňuje, že podľa vnútroštátneho práva rozsudok s právnou silou rozhodnutej veci môže mať negatívny účinok ako aj pozitívny účinok. Negatívny účinok rozsudku bráni začatiu opätovného konania, ak vzhľadom na žalobu v predchádzajúcom konaní ide o tých istých účastníkov konania, o tie isté právne dôvody a vec, aby sa predišlo rozporom medzi výrokmí súdnych rozhodnutí. Pozitívny účinok právnej sily rozhodnutej veci umožňuje ktorémukolvek účastníkovi konania, aby sa odvolal na skoršie konečné rozhodnutie vydané v inom súdnom konaní, ak existuje súvislosť s uvedeným konaním. V prípade pozitívneho účinku sa nevyžaduje splnenie podmienky trojitej zhody prvkov procesno-právneho vzťahu (účastníci konania, právny dôvod a vec), ako je to v prípade negatívneho účinku, musí len existovať súvislosť so skorším konečným rozhodnutím, na ktoré sa viaže nové konanie tak, aby nedošlo k odchýleniu od toho, čo už rozhodol iný súd. Pozitívny účinok právnej sily rozhodnutej veci nepredpokladá zhodu žaloby, ale iba sporných prvkov, ktoré boli spochybnené v týchto dvoch konaniach, preto uvedený účinok možno uplatniť na obhajobu vo veci samej. Okrem toho podľa civilného sporového poriadku sa právna sila rozhodnutej veci netýka len výrokovej časti rozsudku, ale aj dôvodov, na ktorých sa zakladá, vrátane odôvodnenia, na základe ktorého sa sporná otázka vyriešila.
- 10 Vnútroštátny súd poznamenáva, že na to, aby nevznikli dohady o výsledku rozsudku, nemôže stanoviť, či uvedené rozsudky majú alebo nemajú pozitívny účinok právnej sily rozhodnutej veci, ak by sa však zistil tento účinok, vyššie uvedené odôvodnenia týchto dvoch rozsudkov môžu ovplyvniť rozhodnutie, ktoré má prijať v konaní, ktoré je pred ním vedené.
- 11 V tomto kontexte, pokiaľ ide o prvú prejudiciálnu otázku týkajúcu sa pojmu zdaniteľnej osoby v zmysle smernice 2006/112, vnútroštátny súd odkazuje na judikatúru Súdneho dvora vo veci C-492/08, Komisia/Francúzsko, vo veci C-62/12, Kostov, vo veci C-463/14, Asparuhovo Lake Investment Company, ako i vo veci C-543/14, Ordre des barreaux francophones et germanophone a ďalší.
- 12 Vnútroštátny súd však konštatuje, že aspekty, ktorými sa Súdny dvor osobitne zaoberal vo vyššie uvedených prípadoch, hoci môžu poskytnúť niektoré užitočné usmernenia v súvislosti s rozhodnutím sporu, ktorý prejednáva, s istotou nestanovujú, či činnosť, ktorú advokát vykonáva, o ktorú ide v konaní vo veci samej, patrí do rozsahu pôsobnosti smernice 2006/112.
- 13 Na strane druhej vnútroštátny súd uvádza, že v prípade, ak po vyložení vnútroštátneho práva v súlade s odpoveďou Súdneho dvora na prvú prejudiciálnu otázku, by musel konštatovať, že činnosť, ktorú žalobkyňa vykonáva, podlieha povinnosti platiť DPH, je potrebné odpovedať na druhú prejudiciálnu otázku, t.j.

či zásada prednosti práva Únie umožňuje odchýliť sa v neskoršom súdnom konaní od právnej sily rozhodnutej veci, ktorú môže požívať konečné súdne rozhodnutie.

- 14 Pokiaľ ide o druhú prejudiciálnu otázku, vnútroštátny súd poznamenáva, že Súdny dvor už v bode 38 svojho rozsudku vo veci C-224/01, Köbler rozhodol, že nemožno spochybňovať význam zásady právnej sily rozhodnutej veci a že na zabezpečenie právnej stability a istoty právnych vzťahov ako aj riadneho výkonu súdnictva je potrebné, aby právoplatné súdne rozhodnutia nemohli byť napádané po vyčerpaní právnych prostriedkov alebo po uplynutí príslušných lehôt na podanie opravného prostriedku.
- 15 Uplatnením dvoch základných zásad, ktoré by si v rámci riešenia tohto prípadu odporovali - zásada prednosti práva Únie a zásady právnej sily rozhodnutej veci, ktorým sa vyznačuje konečné súdne rozhodnutie v súvislosti s neskorším konaním - musí vnútroštátny súd stanoviť ich poradie, v akom sa majú uplatniť, a to o to viac, keďže obidva predmetné zásady môžu viesť k diametrálne odlišným procesným riešeniam, t.j. v prvom prípade možnosť žalobu odmietnuť s ohľadom na príslušné právo Únie a v druhom prípade možnosť žalobe vyhovieť vzhľadom na aspekty, o ktorých už bolo rozhodnuté v predchádzajúcich rozhodnutiach.
- 16 Na záver vnútroštátny súd uvádza, že nenašiel žiadny rozsudok Súdneho dvora, ktorý by zodpovedal položené prejudiciálne otázky a že vzhľadom na konkrétne okolnosti prejednávaného prípadu existujúcu judikatúru Súdneho dvora nemožno uplatniť *mutatis mutandis* na uvedený prípad.